

UŽASNI ZLOČINI PARTIZANA U TRAVNIKU (likvidirali 70 ranjenika u bolnici, dvije asne sestre, 13 profesora i učenika nadbiskupske gimnazije, više od 2.500 civila i više od 1.000 zarobljenih vojnika)

Travnik 1944.

Grad Travnik je smješten na početku Lašvanske doline u srednjoj Bosni, u kojoj se kršanstvo javlja već u petom ili šestom stoljeću. Župa Lašva se spominje 1244. u buli kralja Bele IV., kojom se navode posjedi bosanske biskupije “u župi Lašvi kod triju crkava”. Sam grad se u pisanim dokumentima prvi put spominje 1463., u prigodi prolaska sultana Mehmeda Osvajaka (Fatih) s vojskom prema Jajcu, u koji se bio sklonio posljednji bosanski kralj Stjepan Tomašević.

U doba bosanske državne samostalnosti, Travnik je bio u posjedu moćnog vojvode Hrvoja Vukčevića i Hrvatina. Fra Bartolomej Pizanski spominje franjevački samostan nedaleko Travnika još 1385. do 1390., koji je kasnije razoren turskim osvajanjima. Od XVII. stoljeća Travnik postaje sjedište bosanskog vezira u koje se moralo dolaziti plaćati poreze i tražiti potvrde svojih prava. Zato se odlukom gvardijana iz Sutjeske, Kreševa i Fojnice, 1857. u Gornjoj Gori u blizini Travnika počeo graditi novi franjevački samostan. Nadbiskup dr. Josip Stadler je u Travniku 1882. uspostavio glasovitu isusovačku gimnaziju Vrhbosanske nadbiskupije i dječja košmehenište.

Nakon zračnog napada na Travnik 1944.

Me utim najve e stradanje Travnika i njegovih stanovnika se desilo za vrijeme II. svj. rata od strane Titovih partizana, a o njima se malo zna te se niti ne spominju. Rije je danas o Travniku iju smo povijest ukratko izrekli, ali ne i povijest partizanskih zlo ina u tom gradu!

Crkva i samostan su doživjeli tragi nu sudbinu 1945., kada su partizani zapalili velebno vjersko središte, a u požaru su izgorjeli arhiv, knjižnica, umjetni ke zbirke, crkveno ruho, oltari i orgulje.

Oko 10 tisu a partizana srpske 6. li ke brigade i bosanskog korpusa su prvi puta napali grad Travnik 15. studenog 1943., a grad je branilo 2,5 tisu e hrvatskih branitelja – katolika i muslimana. Nakon što je taj napad odbijen, partizani su zatražili pomo saveznika, koji su **u zra nom napadu 4. sije nja 1944., na grad bacili 500 avio-bombi koje su ubile 120 gra ana Travnika**. Travnik se potom nalazio pod partizanskom blokadom sve do 19. listopada, kada su partizani izvršili novi napad ja im snagama raznih divizija i 22. listopada 1944. su ga uspjeli osvojiti. Travnik je tada bio prepun izbjeglica koje su se bojale partizana.

Zauzimanjem Travnika je uslijedio partizanski pokolj civila i zarobljenih hrvatskih vojnika. Tzv. **“Narodno-oslobodila ka vojska“ je odmah, još na bolni kim krevetima, poubijala 70 ranjenika iz travni ke bolnice, me u njima nekoliko civila i dvije asne sestre**. O tom pokolju je svjedo io i p. Masla koji je išao iza ubojica i davao odrješenje umiru ima. Sve zarobljene hrvatske vojnike, partizani su svukli do gola pa ih zaklali. Ubili su i šest u enika nadbiskupske gimnazije u Travniku. Dana 24. listopada 1944. su ubili oko 800 gra ana Travnika i manji broj hrvatskih vojnika, na na in da su ih zatvorili u gradsko sklonište kojemu su potom minirali vrata i sve otvore.

Ulazak partizana u Travnik 1945.

U knjizi „Bleiburg i Križni put – zlo in bez kazne“, svjedok **edo Kobi svjedo i da je u skloništu tadašnje Tvornice duhana u Travniku minama zatrpano i znatno više od 800 osoba**, koliko ih navodi mr. sc. Vjenceslav Topalovi u svojoj knjizi Srednja Bosna – ne zaboravimo hrvatske žrtve 1941-1950/1991-1995.

Msgr. Ivan Bili je tada kao sjemeništarc Nadbiskupskog sjemeništa u Travniku, u listopadu 1944. bio svjedokom strašnih partizanskih zlo ina.

Nakon što su asnike razdvojili od vojnika, šest asnika su odmah ubili ispred Gospine špilje, na južnoj strani sjemenišnog igrališta, a ostale asnike su ubijali dvoje po dvoje sljede a dva dana.

Od oko 500 domobrana koji su se predali partizanima, samo 18-oro njih je ostalo živo.

Tijekom tzv. „iš enja“ grada, osam dana i no i se po Travniku ula povremena pucnjava. **Partizani su pretraživali ku u po ku u i tko god se nije mogao dokazati kao lan doti ne obitelji, izveden je bio iz ku e i ubijen na cesti, u kanalu, dvorištu, vrtu ili drugom najbližem prostoru. Tada se ra unalo da je ubijeno oko 2.500 ljudi, žena i djece. Partizani nisu dali sljede ih osam dana nikoga ukopati, a potom su izdali naredbu: ‘UKOPAVAJ GDJE JE KO POGINUO ILI UBIJEN!’**

Mladim sjemeništarcima, sedmašima i osmašima, dozvolili su da sve ubijene ukopaju u jednu rupu kod **Gospine Špilje**, da im dvorište ne bude puno grobova. Msgr. Bili isti e, da je zbog takvog udovišno zlo ina kog postupanja partizana, **Travnik prakti ki poplo an ljudskim kosturima**.

Jednu skupinu od oko 350 ljudi su partizani bose gonili preko Komara prema Donjem Vakufu. Živi su ostali samo voza i, mehani ari, kroja i, postolari i ljudi sli nih zanimanja koji su bili potrebni **partizanskim jedinicama**. Jedan od njih je bio i Ivan Rap iz Kukujevaca, koji je msgr. Bili u kasnije ispri ao sve što se u vojarni doga alo i kakva je bila sudbina zarobljenika.

Dana 8. sije nja 1945., hrvatske snage su bile oslobodile Travnik od krvave okupacije jugopartizana, ali su partizani 22. velja e 1945. opet zauzeli grad. Za vrijeme ponovnog partizanskog osvajanja, taj je stari srednjovjekovni grad do temelja izgorio, **a partizanski tzv. “oslobodioci” su 22. velja e 1945., ubili 13 profesora i u enika Isusova ke gimnazije u Travniku, brojne civile i vojno osoblje**.

Partizansko topništvo u Travniku 1944.

Unato svemu, travni ka stratišta još nisu ozna ena obilježjima koje bi sadašnjim i budu im naraštajima kazivala o po initeljima i žrtvama tolikih mnoštvenih ratnih zlo ina. Nema obilježja na zgradi bolnice u kojoj je po injen ratni zlo in nad bolesnicima i ranjenicima. **Nije istraženo ili obilježeno ni gradsko sklonište u kojem su stotine ili više ljudi živi zazidani, sli no kako su to partizani u inili tisu ama hrvatskih civila svih dobi i vojnicima koje su žive zazidali u okna slovenskog rudnika Huda jama ili u miniranom skloništu-rovu kraj Slovenske Bistrice.**

Nije zamislivo da bi, primjerice ne samo Židovi, ve bilo koji drugi narod i vlast svijeta, tako prešu ivali otkrivene strašne zlo ine nad svojim narodom, kako ih još uvijek prešu uju državne vlasti RH i BiH-e, u kojoj su Hrvati tako er konstitutivan narod pa je i ona država hrvatskog naroda!

Nezamislivo je da bi se igdje u svijetu, dan 22. listopada 1944., kada je nad stanovnicima i braniteljima Travnika dokazano po injen zlo in genocida, usporediv sa srpskim genocidom po injenim u Srebrenici, mogao obilježavati kao „dan oslobo enja“ grada i „dan antifašizma“, kao što se to obilježava u Travniku!